

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania W. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o emeryturę górniczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża ubezpieczonego kosztami pełnomocnika organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania W. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z. – oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 18 sierpnia 2016 r., sygn. akt V U [...], oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 10 lutego 2015 r., odmawiającej ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury górniczej z uwagi na nie spełnienie warunków do jej uzyskania.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczyny przyjęcia skargi określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

W ocenie autora skargi w orzecznictwie sądów apelacji [...] rozbieżności wywołuje przepis art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 z późn. zm.), albowiem praca polegająca na naprawie przenośników wielkogabarytowych w brygadzie wulkanizacyjnej uznawana jest za pracę górniczą, o której mowa w art. 50c u.e.r.f.u.s. zaś w orzecznictwie Sądu Okręgowego w P. są rozbieżności w kwalifikowaniu jej jako pracy górniczej, w tym pracy kwalifikowanej wykonywanej w przodku. W zaistniałej sytuacji istnieje potrzeba ingerencji Sądu Najwyższego w celu wyjaśnienia rozbieżności, które pojawiły się w orzecznictwie na gruncie tego przepisu. Wyjaśnienia wymaga kwestia, czy zawarte w tym przepisie pojęcie agregatów i urządzeń wydobywczych należy rozumieć wyłącznie jako koparki wielonaczyniowe i zwałowarki, czy też do zastosowania tego przepisu wystarcza wykonywanie pracy polegającej na bieżącej konserwacji maszyn układu KTZ w tym przenośników taśmowych wielkogabarytowych. Definicja pracy górniczej przyjmowana w orzecznictwie Sądu Okręgowego w P. pomija ugruntowaną praktykę przyjmowaną zarówno przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, jak i Sąd Najwyższy, zgodnie z którą praca polegająca na naprawie maszyn wspomagających pracę koparek wielonaczyniowych i zwałowarek oraz przenośników taśmowych pracujących w układzie KTZ jest pracą górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (np. wyrok SO w Gliwicach z dnia 12 października 2012 r., sygn. akt VIII U 1276/11, wyrok SA w Katowicach z dnia 30 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa 834/12, wyrok SA w Katowicach z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt III AUa 660/14, wyrok SN z dnia 16 stycznia 2014 r., sygn. akt I UK 307/13).

Wskazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ wydane orzeczenie rażąco narusza przepisy wskazane w petitum, pozbawiając jednocześnie skarżącego prawa do emerytury górniczej. Wyrok ten pomija ugruntowaną praktykę orzeczniczą, zgodnie z którą praca polegająca na naprawie przenośników taśmowych, w tym prace wulkanizacyjne przenośniki

wielkogabarytowych w układzie KTZ jest pracą górniczą, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4. Ponadto wyrok ten jest rażąco niesprawiedliwy choćby z tego powodu, iż inni pracownicy nabyli prawo do emerytury wykonując identyczną pracę jak skarżący. Nadto do zaliczenia okresu pracy do pracy górniczej wystarczy wykonywanie jej w połowie wymiaru czasu, czego nie dostrzegły Sądu obu instancji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniosł o: 1) odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej; 2) zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego na rzecz ZUS w związku ze sporządzeniem i wniesieniem odpowiedzi na skargę kasacyjną oraz ewentualnymi innymi czynnościami procesowymi według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisu prawnego wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądowym (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia

skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Chociaż w uzasadnieniu wniosku powołano się na potrzebę wykładni art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS to autor skargi nie przedstawił przekonującej argumentacji wykazującej, że rzeczywiście występuje przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Uzasadnienie wniosku jest oparte na założeniach eksponujących wybiórczo niektóre elementy stanu faktycznego sprawy; nie uwzględnia całościowej oceny spornej w sprawie kwestii przedstawionej szczegółowo w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]. Dla wykazania przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na

sugerowane rozbieżności w orzecznictwie sądowym w wykładni określonego przepisu prawa, nie jest wystarczające samo proste powołanie wyroków Sądów, bez przedstawienia w formie odpowiedniego wywodu rozbieżności w wykładni wskazanego przepisu prawa z uwzględnieniem odmienności stanów faktycznych spraw, na tle których zapadły wskazane rozstrzygnięcia sądowe.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia

7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Autor rozpatrywanej skargi – w próbie wykazania oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej – nie przedstawia argumentacji, którą wykazałby walor oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Argumentacja skarżącego jest oparta na prostej negacji stanowiska zaskarżonego wyroku; bez uwzględnienia w konstrukcji uzasadnienia wniosku całościowego stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] tak w zakresie jego podstawy faktycznej jak i w zakresie oceny prawnej zasadności roszczenia ubezpieczonego – oceny zasadzającej się na szerokiej analizie wskazanych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, przedstawionej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma podstawę w art. 102 k.p.c.